

quickscan natuurtoets

Titel

**Actualisatie natuurtoets Hameinde, Loe-
nen**

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -
beleid

Opdrachtgever

Slokker Vastgoed

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Actualisatie natuurtoets Hameinde, Loenen

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
14-330	7 april 2015	Definitief

Auteur(s)

M.A. Heinen

Eindredactie

M. van der Sluis en I. Veeman

Opdrachtgever

Slokker Vastgoed

M.A. Heinen (2015). Actualisatie natuurtoets Hameinde, Loenen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 14-330. Ecogroen bv, Zwolle.

© **EcoGroen Advies (2015)**

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	6
1.3 Algemene opzet onderzoek	7
2. Gebiedsbescherming	8
2.1 Ecologische hoofdstructuur	8
2.2 Overige natuurgebieden	8
3. Flora- en faunawet	9
3.1 Onderzoeksmethode	9
3.2 Flora	9
3.3 Vleermuizen	10
3.4 Grondgebonden zoogdieren	10
3.5 Broedvogels	12
3.6 Amfibieën	13
3.7 Overige soortgroepen	13
4. Geraadpleegde bronnen	14

Bijlagen

- 1 - Samenvatting natuurwetgeving
- 2 - Verspreidingskaart Das
- 3 - Verspreidingskaart Steenuil

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Slokker Vastgoed heeft Ecogroen een actualisatie van een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een nieuwbouwwijk aan de Hameinde in Loenen. In 2010 is op deze locatie door van den Bijtel Ecologisch onderzoek een quickscan flora en fauna uitgevoerd.

De Flora- en faunawet en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en EHS-beleid. Conform de vraagspecificatie is geen onderzoek uitgevoerd in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied ligt ten zuidwesten van Loenen (gemeente Apeldoorn). De locatie bestaat momenteel uit landbouwgrond met paardenweitjes en een schuur. Net buiten het plangebied zijn beplantingstroken aanwezig. In het plangebied is een nieuwbouwwijk gepland met bijbehorende ontsluitingswegen en groenvoorzieningen.

Effectbeoordeling beschermde gebieden

Het plangebied ligt dichtbij de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Negatieve effecten op ganzen- en weidevogelgebieden zijn echter niet te verwachten, vanwege de lokale aard van de werkzaamheden en aanwezigheid van tussenliggende bebouwing en infrastructuur. Bovendien vindt geen oppervlakteverlies van de EHS plaats.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- In het plangebied worden geen vaste verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen verwacht;
- Vaste verblijfplaatsen van Das ontbreken in en in de directe nabijheid van het plangebied. Wel wordt het plangebied naar verwachting gebruikt als foerageergebied van Dassen die een kraamburcht bewonen op 180 meter afstand. De graslanden in het plangebied zijn echter niet essentieel voor de functionaliteit van de kraamburcht (gezien beschikbare alternatieven). Vaste verblijfplaatsen van overige juridisch zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht. Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten;
- De meest dichtbij gelegen nestlocatie van Steenuil ligt op een afstand van 250 meter. Het plangebied heeft geen functie als nestlocatie of onmisbaar foerageergebied. Nestlocaties of belangrijke foerageergebieden van overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn evenmin te verwachten;

- Door de aanwezigheid van grasland en een schuur in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor soorten als Merel, Houtduif, Winterkoning en Zwarte roodstaart;
- In het plangebied zijn algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten;
- In het plangebied zijn geen reptielen of beschermde vissen, insecten of weekdieren aangetroffen of te verwachten.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde zoogdier- en amfibieënsoorten geldt, bij ruimtelijke ingrepen, vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van verplichte vervolgstappen is voor deze soorten in deze situatie dan ook niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Slokker Vastgoed heeft Ecogroen een actualiserende quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een nieuwbouwwijk aan de Hameinde in Loenen. In 2010 is op deze locatie door van den Bijtel Ecologisch Onderzoek een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Van den Bijtel 2010).

De Flora- en faunawet en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en EHS-beleid. Conform de vraagspecificatie is geen onderzoek uitgevoerd in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied ligt ten zuidwesten van Loenen (gemeente Apeldoorn). In het verleden was hier een kascomplex aanwezig. De locatie bestaat momenteel uit landbouwgrond met paardenweitjes en een schuur. Net buiten het plangebied zijn enkele beplantingstroken aanwezig (zie figuur 1). In het plangebied is een nieuwbouwwijk gepland met bijbehorende ontsluitingswegen en groenvoorzieningen.

Figuur 1: Ligging plangebied (geel gearceerd). Bron kaartondergrond: Bing Maps.

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op vijf veldbezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Ecologische hoofdstructuur

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Uit de Atlas Gelderland blijkt dat een houtsingel die grenst aan het plangebied behoort tot het Gelders Natuurnetwerk (GNN), zoals de EHS in Provincie Gelderland genoemd wordt. Omdat de EHS in Gelderland geen externe werking kent, is een verdere toetsing aan het EHS-beleid niet aan de orde.

2.2 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS. Er is geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in het plangebied of directe omgeving.

3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 Onderzoeksmethode

Quickscan

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een locatiebezoek op 3 oktober 2014. Tijdens dit veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. Uit het onderzoek is gebleken dat nader onderzoek naar Das en Steenuil noodzakelijk was.

Onderzoek Das

Voor Das zijn burchtlocaties in kaart gebracht die aanwezig zijn in de aangrenzende bossen van de Veluwe. Dit onderzoek is uitgevoerd op 10 februari 2015.

Onderzoek Steenuil

In de ruime omgeving van het plangebied (zie bijlage 3) is in maart 2015 onderzoek uitgevoerd naar Steenuil. In het gebied dat wordt begrensd door De Laak/ Imbosweg, Eerbeekseweg (N786), Groenedaalse weg en de bosrand van de Veluwe zijn drie avondbezoeken uitgevoerd op respectievelijk 5, 19 en 25 maart. Tijdens de bezoeken zijn roepende Steenuilen in kaart gebracht, onder andere door middel van het afspelen van territoriumroepen met boxjes die op een MP3-speler zijn aangesloten.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

In het plangebied zijn plantensoorten van droge en ruderaal omstandigheden aanwezig. Aanwezige soorten zijn onder andere Gewone paardenbloem, Kleine leeuwentand, Brem, Jacobskruiskruid, Klein vogelpootje, Gewone braam en Canadese guldenroede.

Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid worden deze ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is zodoende niet aan de orde.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Onderstaand worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Vanwege het ontbreken van bomen en het ontbreken van geschikte ruimten/ sporen van vleermuizen in de aanwezige schuur worden geen verblijfplaats van vleermuizen verwacht in het plangebied. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied vormt beperkt foerageergebied voor soorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Vliegroutes van vleermuizen worden niet in het plangebied verwacht vanwege het ontbreken van opgaande, lijnvormige structuren. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde zoogdieren

Das

In het plangebied en directe omgeving ontbreken vaste of tijdelijke verblijfplaatsen van Das (Ff-wet tabel 3). In de beplantingstroken in de directe omgeving van het plangebied zijn wel diverse sporen van de juridisch strikt beschermde Das aangetroffen in de vorm van wissels, haren, graafsporen en mestputjes.

Op een afstand van circa 180 meter in zuidwestelijke richting bevindt zich een kraamburcht van Das en daarnaast zijn op grotere afstand nog twee locaties met incidenteel gebruikte burchten vastgesteld (zie ook bijlage 2).

Het plangebied maakt naar verwachting deel uit van het foerageergebied van Dassen die de nabijgelegen burchten bewonen. Voor foerageergebied van Das geldt dat deze gebieden alleen beschermd zijn als ze essentieel zijn om de functionaliteit van de nabijgelegen kraamburcht te waarborgen. Gezien de ruime afstand van het plangebied tot de burchten wordt hierop geen verstoring verwacht door aanleg of het gebruik van de woonwijk.

Kader 3.2 Das

De grootte van een dassenterritorium is afhankelijk van het voedselaanbod en dus van de kwaliteit van het leefgebied. De grootte varieert van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied van Das ligt tot ongeveer 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers. Belangrijke onderdelen zijn dan delen waar het hele jaar eten te vinden is, zoals graslanden met gras korter dan 5 centimeter. Alleen dan kan Das voldoende wormen vinden. Als koeien op deze graslanden grazen, dan keert Das de koeienvlaaien om, om mestkevers en dergelijke te vinden. Ook in bossen en bosjes kan hij het hele jaar voedsel vinden. Er zijn ook onderdelen, zoals (maïs)akkers, hoogstamboomgaarden en ruigten, die in een bepaald deel van het jaar geschikt zijn om voedsel in te zoeken. (bron: Dienst Regelingen 2012a)

Door de aanleg van de woonwijk gaat circa 2 hectare foerageergebied verloren in de vorm van paardenweides (zie ook kader 3.2). Aangezien de kraamburcht ligt in een bosgebied waaromheen honderden hectares geschikte foerageergebieden liggen in de vorm van graslanden, wordt niet verwacht door de realisatie van de woonwijk de functionaliteit van de kraamburcht zal aantasten. Das foerageert voornamelijk in een straal van 1-2 kilometer rondom burchten en binnen deze zone blijven ruim voldoende alternatieve foerageergebieden voorhanden. Omdat het plangebied geen onmisbaar onderdeel vormt van het foerageergebied van de Dassen die de kraamburcht bewonen, is het nemen van juridische vervolgstappen voor Das niet aan de orde.

Overige strikt beschermde soorten

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van overige zwaarder beschermde zoogdieren (zoals Steenmarter, Boomarter en Eekhoorn), kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten.

Laag beschermde zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals Egel, Huiszittmuis, Bosspitsmuis *spec.*, Bosmuis, Rosse woelmuis, Konijn en Mol (Ff-wet tabel 1).

Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.3).

Kader 3.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Kerkuil

Op de zolder van de schuur in het plangebied zijn enkele zeer oude braakballen aangetroffen van Kerkuil. Het betreft hier een incidenteel gebruikte roestplaats, die al enige jaren is verlaten. Er is geen sprake van een jaarrond beschermde nestplaats. Vervolgstappen voor Kerkuil zijn niet aan de orde.

Steenuil

Tijdens de veldbezoeken is vast komen te staan dat zich binnen het plangebied geen nestlocaties van Steenuil bevinden. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere nestlocaties/ territoria vastgesteld (zie bijlage 3). De twee meest dichtbij gelegen nesten bevinden zich op ca. 250 meter ten noordwesten en 300 meter ten zuidwesten van het plangebied. De locaties zijn weergegeven op kaart in bijlage 3. Het betreft respectievelijk een bewoonde nestkast en een broedplaats in een schuur. Overige territoria liggen op ruimere afstand. Steenuilen foerageren normaliter binnen een straal van 250 meter van hun nestplaats en binnen deze zone blijven ruim voldoende optimale foerageergebieden aanwezig, bijvoorbeeld in de vorm van extensieve beheerde schapen- en paardenweides. Het plangebied heeft dan ook geen onmisbare functie als foerageergebied voor Steenuil. Op basis van het uitgevoerde onderzoek zijn vervolgstappen voor Steenuil niet aan de orde.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke onmisbare foerageergebieden zijn niet in het plangebied aangetroffen en worden ook niet te verwacht.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van grasland en bebouwing in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Houtduif, Winterkoning en Zwarte roodstaart.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.6 Amfibieën

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Wel zijn enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in en in de nabijheid van de schuur. Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON en waarneming.nl).

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.7 Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen. Deze zijn dan ook niet te verwachten.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Bijtel, H.J.V. van den (2010). Quickscan Flora en Fauna voormalige kwekerij Hameinde, Loenen, gemeente Apeldoorn. Projectnummer: 201025. Van den Bijtel Ecologisch onderzoek, Driebergen-Rijsenburg.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Dienst Regelingen (2012a). Soortenstandaard Das (*Meles meles*).

Dienst Regelingen (2012b). Soortenstandaard Steenuil (*Athene noctua*).

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Atlas Gelderland

(<http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/%28S%28qxzddz2pa1uww2ezzbncq42n%29%29/Default.aspx?applicatie=AtlasGelderland>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Bijlagen

Bijlagen

1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is `nee, tenzij`. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen (`nee`) kan onder voorwaarden (`tenzij`) worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2 Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5 Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgesondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.

2 - Verspreidingskaart Das

3 - Verspreidingskaart Steenuil

